Gwerth Cymreictod – Effaith Manwerthu 2026

20 Siop

Yn canolbwyntio ar Gig, cynnyrch llaeth, cynnyrch pob, dŵr, cwrw a gwirodydd, cynnyrch, pasteiod a chynnyrch crwst

Chwefror 2026

Bwyd a Diod Cymru
Food & Drink Wales

Pam mae Cymreictod o bwys?

© Direct Dialogue 2026

Mae Cymreig yn golygu: Cefnogi Cymru, Ffresni, Ansawdd Gwell, Blas Gwell, Cynaliadwy a Naturiol

Welsh means; Support Wales, Freshness, Better Quality, Better Taste, Sustainable and Natural

---

Y prif gysylltiad yw Cig Oen
Lamb is the number 1 association

Digyffwrdd, Gwledig, Graddfa Ddynol
Unspoiled, Rural, Human Scale

Agosrwydd o safbwynt corfforol ac emosiynol
Physically and emotionally close

Hapusrwydd amser gwyliau
Holiday happiness

Ffynhonnell: MRQual Gwerth Cymreictod 2024
1,000 o Siopwyr yng Nghymru

Cwestiwn: Gan feddwl am (CYNNYRCH) o Gymru, pa rai o’r geiriau a ganlyn, os oes unrhyw rai o gwbl, ydych chi’n meddwl sy’n berthnasol?

Source: MRQual Value of Welshness 2024
1,000 Welsh

Question: Thinking about (PRODUCT) from Wales, which of the following words, if any, do you think apply?

Ar gyfer y prif gynhyrchion byddai'n well gan **8/10** o siopwyr Cymreig brynu cynnyrch Cymreig

For Top Items **8/10** Welsh Shoppers would prefer to buy Welsh products

Cwestiwn: Petaech yn cael y dewis, pa un o'r rhain fyddai'n well gennych chi ei brynu? (Ac eithrio Categori Heb Fod yn Brynwyr)

Ffynhonnell: MRQual Gwerth Cymreictod 2024
1,000 o Siopwyr yng Nghymru
Source: MRQual Value of Welshness 2024
1,000 Welsh Shoppers

Y Rhaglen Mewnwelediad
The Insight Programme

Bwyd a Diod Cymru
Food & Drink Wales

Ar gyfer **1/5** o siopwyr mae stocio dewis eang o gig, cynnyrch llaeth a chynnyrch Cymreig yn bwysig

For **1/5** of Shoppers Stocking a good range of Welsh Meat, Dairy & Produce

5 Prif reswm dros ddewis siop

Top 5 reason for store choice

- **52%** Prisiau isel / Gwerth am arian
- **51%** Ansawdd
- **23%** Ystod o frandiau yr wyf yn hoff ohonynt
- **19%** Ystod dda o gig, cynnyrch llaeth a chynhyrchion o Gymru
- **16%** Ystod wych o gynnyrch label eu hunain
- **9%** Ystod wych o frandiau Cymreig
- **9%** Ystod o frandiau iach premiwm/moethus
- **10%** Ystod o frandiau sydd ag egwyddorion cynaliadwyedd cryfion

Cwestiwn: Ticiwch eich pum prif reswm dros siopa yn (PRIF SIOP).

Ffynhonnell: MRQual Gwerth Cymreictod 2024
1,000 o Siopwyr yng Nghymru
Source: MRQual Value of Welshness 2024
1,000 Welsh Shoppers

Y Rhaglen Mewnwelediad
The Insight Programme

Bwyd a Diod Cymru
Food & Drink Wales

Rhwng 2022 a 2025, mae rhestriadau Uned Cadw Stoc wedi cynyddu ym mhob categori bron iawn

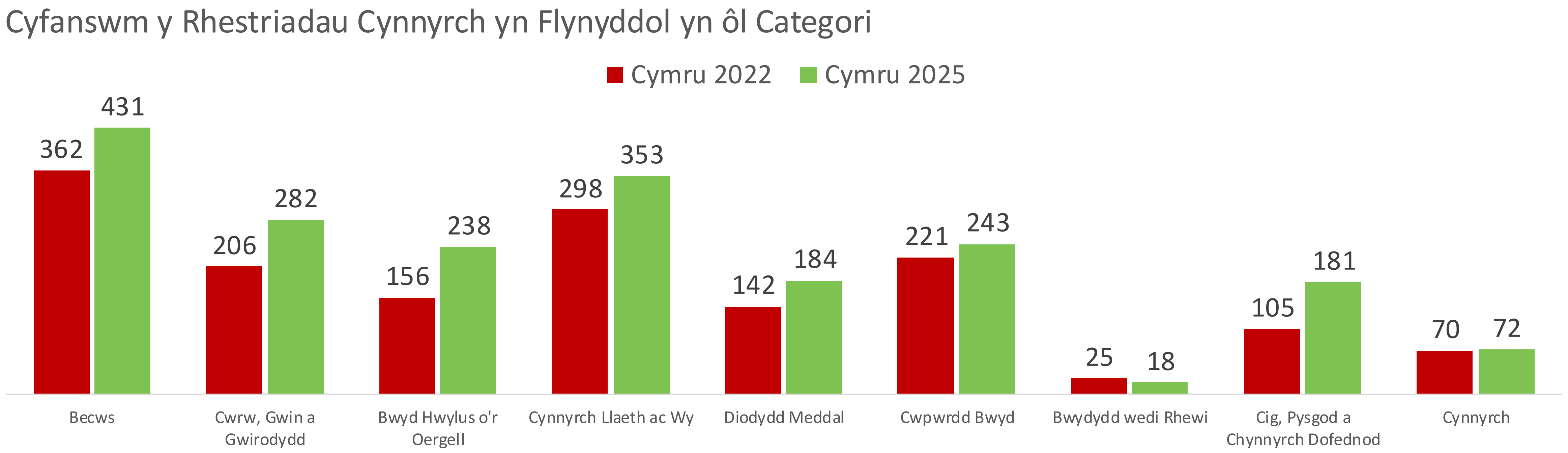

- Mae yna gynnydd wedi bod yn y rhestriadau ar draws pob categori.
- Mae bwydydd Cynnyrch eu Hunain; Cynnyrch Llaeth ac Wyau a Chig Coch wedi gweld cynnydd sylweddol
- Brand; Cynnyrch Pob, Cwrw, Gwin a Gwirodydd, Pasteiod a Phrydau Bwyd Parod mewn Bwydydd Hwylus o'r Oergell, Confennau a Bariau Byrbryd yn y Cwpwrdd Bwyd a Diodydd Meddal

Y Rhaglen Mewnwelediad
The Insight Programme

Bwyd a Diod Cymru
Food & Drink Wales

Archwiliad y Rhaglen Datblygu Masnach 2025, Manwerthwyr Mawr a siopau Bargeinion

Trade Development Programme Audit 2025, Major Mults and Bargain stores

Tair lefel o gyfathrebu Cymraeg

1 Hunaniaeth y Siop

Gwerthoedd a chysylltiad emosiynol

Arwyddion Cymraeg wrth y fynedfa/allanfa,
negeseuon ymrwymiad cymunedol,
balchder Cymreig a theyrngarwch

2 Llywio

Arwyddion cyfeiriadol yn y siop

Penawdau, arwyddion ar ochr silffoedd,
y Ddraig Goch yn ymyl y cynnyrch,
clystyru cynnyrch Cymreig

3 Pacio

Dull adnabod y cynnyrch

Y Ddraig Goch ar y pecyn, yr iaith Gymraeg,
lliwiau sy’n ymwneud â’r wlad,
datganiadau ‘Gwnaed yng Nghymru’

Mae’r lefelau hyn yn gweithio yn synergyddol. Mae cyflawni Lefel 1 yn dda ond heb ddilyn hynny gyda Lefel 2 yn dynodi rhywbeth cosmetig neu’n ‘Welsh-washing’ – sy’n cyfleu teimlad o eiriau gwag.

© Direct Dialogue 2026

Negeseuon hunaniaeth Gymraeg yn y siop, arwyddion llywio Cymraeg rhwydd yn y siop, a Chymraeg ar y deunydd pacio yn cyfuno i gyfleu Cymreictod i gwsmeriaid

© Direct Dialogue 2026

Y Ddraig Goch: symbol arwyddocaol

Y canfyddiad mwyaf cyson ar draws pob cyfweliad

Y Ddraig Goch yw'r unig symbol dibynadwy ac adnabyddus y mae siopwyr Cymraeg ei angen i adnabod cynnyrch lleol. Mae'n pontio rhwystrau iaith, gwybodaeth am y brand, a strwythurau siopau.

> *Cyn gynted ag y byddaf yn gweld y Ddraig Goch, rydw i'n cymryd yn ganiataol bod y cynnyrch yn dod o Gymru*
>
> Catrin, Tesco Llandudno

> *Mae'r Ddraig Goch i'w gweld ar bron i bob cynnyrch o Gymru. Dyma beth ydw i'n chwilio amdani*
>
> Glynis, Tesco Caerfyrddin

> *Mae'r Ddraig Goch yn ddigon gan fod pawb yn ei hadnabod*
>
> Calvin, Co-op Caerfyrddin

© Direct Dialogue 2026

Y Broblem gyda Jac yr Undeb

1

Mae siopwyr Cymreig yn dehongli Jac yr Undeb fel rhywbeth 'Seisnigaidd' – nid Cymreig

Er, mewn gwirionedd, y gallai cynnyrch Cymreig hefyd ddangos Jac yr Undeb, ni fyddai unrhyw un y gwnaethom siarad â nhw yn tybio hyn. Mae Jac yr Undeb yn rhwystro'r rheiny sy'n chwilio am gynnyrch lleol ac yn fwy ymwthiol yn weledol oherwydd bod yna fwy o wahaniaeth rhwng y lliwiau.

Pan ydw i'n gweld Jac yr Undeb, rydw i'n meddwl ei fod yn rhywbeth 'Seisnig'

Sarah, Sainsbury's Caerdydd

Petai'n rhywbeth Cymreig, byddent yn rhoi'r Ddraig arno. Ni fyddai unrhyw frand Cymreig yn dewis Jac yr Undeb

Lyn, Morrisons Aberystwyth

Os ydw i'n gweld Jac yr Undeb, rydw i'n tybio mai rhywbeth Seisnig ydyw. Os ydw i'n gweld y Ddraig, yna gwn mai Cymreig ydyw

Jeff, Asda Caerdydd

© Direct Dialogue 2026

Y Broblem gyda Jac yr Undeb

1

Mae siopwyr Cymreig yn dehongli Jac yr Undeb fel rhywbeth ‘Seisnigaidd’ – nid Cymreig

Er, mewn gwirionedd, y gallai cynnyrch Cymreig hefyd ddangos Jac yr Undeb, nid fyddai unrhyw un y gwnaethom siarad â nhw yn tybio hyn. Mae Jac yr Undeb yn rhwystro’r rheiny sy’n chwilio am gynnyrch lleol ac yn fwy ymwthiol yn weledol oherwydd bod yna fwy o wahaniaeth rhwng y lliwiau.

> *Pan ydw i’n gweld Jac yr Undeb, rydw i’n meddwl ei fod yn rhywbeth ‘Seisnig’*
>
> Sarah, Sainsbury’s Caerdydd

> *Petai’n rhywbeth Cymreig, byddent yn rhoi’r Ddraig arno. Ni fyddai unrhyw frand Cymreig yn dewis Jac yr Undeb*
>
> Lyn, Morrisons Aberystwyth

> Jeff, Asda Caerdydd

© Direct Dialogue 2026

1 Hunaniaeth y Siop

Sefydlu cysylltiad emosiynol gyda siopwyr Cymraeg

Diben

Cyfleu gwerthoedd a pholisïau'r siop,
Creu naws am le o falchder a theyrngarwch cyffredin gyda'r gymuned Gymreig

Elfennau effeithiol

- Y Ddraig Goch/arwyddion Cymraeg wrth y fynedfa/allanfa
- 'Yn falch o gefnogi cyflenwyr o Gymru'
- Negeseuon o ymrwymiad cymunedol
- Yn cyflwyno eiconau i gadw llygad amdanynt yn y siop

> *Mae'n gwneud i chi deimlo'n fwy cyfforddus oherwydd bod modd i chi olrhain y cynnyrch o'r bwrdd yn ôl i'r ffermwr*
>
> — Hilary, M&S Llandudno

Heb ddilyn hyn ymlaen gyda Lefel 2...

Mae Lefel 1 yn dod yn rhywbeth gwag – neu'n 'Welsh-washing'. Nid yw'r ymrwymiad a welir wrth y fynedfa yn parhau y tu mewn i'r siop.

Hunaniaeth y Siop Lefel 1:
Beth sy'n dda a beth sy'n wan

© Direct Dialogue

2 Arwyddion Llywio a Chyfeiriadol

Y ffactor manwerthu mwyaf hollbwysig o ran helpu siopwyr i ddod o hyd i gynnyrch Cymreig

Elfennau effeithiol

- Penawdau dros adrannau cynnyrch Cymreig
- Arwyddion ar ochr silffoedd i ddynodi clystyrau
- Y Ddraig Goch ar dicedi prisiau
- Arwyddion gwastad (ddim yn ymwthio allan)
- Ciwiau gweledol cyson, ailadroddus
- **Rhaid** iddynt fod yn gywir, neu cânt eu diystyru

⚠ Rhaid bod yn ddigon 'ymwthiol'

Rhaid cystadlu ag arwyddion Prydeinig/Jac yr Undeb ac ymyrryd â siopa ar 'awtobeilot'. Caiff arwyddion sy'n ymwthio allan eu methu os ydy rhywun yn sefyll o flaen y cynnyrch.

> *Mae'r stribedi ar y silffoedd yn llawer mwy effeithiol na'r labelau unigol oherwydd eu bod nhw'n denu eich sylw*
>
> — Hilary, M&S Llandudno

> ***Teimlaf fel petawn i'n chwilota ym mhob man amdanyn nhw!***
>
> — Catrin, Tesco Llandudno

> *Mae fel petaech yn dod ar eu traws drwy lwc*
>
> — Lyn, Morrisons Aberystwyth

© Direct Dialogue 2026

Arwyddion Llywio a Chyfeiriadol Lefel 2:

Beth sy’n dda a beth sy’n wan

© Direct Dialogue

3 Cyfathrebu ar Ddeunydd Pacio

Adnabod y cynnyrch wrth ddewis

Elfennau effeithiol

- Y Ddraig Goch yn amlwg — mawr, cyferbyniad uchel
- Lliwiau cenedlaethol: coch, gwyrdd, gwyn
- Yr iaith Gymraeg fel dynodwr dilysrwydd
- Teitl '[Cynnyrch] Cymreig' neu 'Gwnaed yng Nghymru'
- Codau Cymreig eraill: cennin Pedr, 'ffurfdeip Celtaidd'
- Wedi'u dwysáu gan glwstwr/arwyddion Lefel 2

> *Does dim rhaid i chi gynnwys y gair 'Cymru' — rhowch y ddraig goch arno*
>
> — Oriel, Tesco Caerdydd

Enghreifftiau cryf

Cynnyrch label eu hunain yn Aldi a Lidl: y ddraig goch yn amlwg. Edwards of Conwy: hunaniaeth 'Cigydd o Gymru' gref. Blas y Tir: mae'r lliwiau yn canu cloch cyn darllen y testun.

Enghreifftiau gwan

Rhai cig oen yn M&S: 'Cynhyrchwyd yng Nghymru' mewn print bach yn unig
Maint y Ddraig Goch ar rai o gynhyrchion label eu hunain yn Tesco

© Direct Dialogue 2026

Cyfathrebu ar Ddeunydd Pacio Lefel 3:

Beth sy'n dda a beth sy'n wan

© Direct Dialogue

Cyfathrebu ar Ddeunydd Pacio Lefel 3:
Beth sy’n dda a beth sy’n wan

© Direct Dialogue

Enghreifftiau Da o Frandiau Cymreig

© Direct Dialogue 2026

Gwir gyfle i fanwerthwyr amlygu Cynhyrchion o Gymru yn y siopau
Ac i gynhyrchwyr amlygu Cymreictod ar ddeunydd pacio

Ar gyfer nifer o siopwyr;

- Mae Bwyd a Diod o Gymru yn dylanwadu ar eu dewis o siop.
- Categorïau sydd agosaf at y tir sy'n cael yr effaith fwyaf;
  - Cynnyrch, Cig, Cynnyrch Llaeth a Chynnyrch Pob

Cynhyrchwyr:

- Mae gan nifer o fanwerthwyr o Gymru ystod dda o fwyd a diod o Gymru – mae angen iddynt wneud môr a mynydd o hynny a'i gwneud hi'n rhwydd i'r siopwyr ddod o hyd iddynt
- Atgoffwch eich partneriaid masnachu o bwysigrwydd Cymreictod ar bob cam o daith siopwyr
  1. Ymrwymiad cymunedol wrth y fynedfa
  2. Penawdau i gyd-fynd ag Unedau Cadw Stoc, Wrth brynu – labelau ar ochr silffoedd neu arwyddion stribed
  3. Ar y pecyn – yn amlwg a chlir – Y Ddraig Goch/Baner Cymru